

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושגנתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל לרפואת פינחס בן פייגא מרים

שבת קודש פרשת בהעלותך - י"ב סיון תשע"ז

דף י"ח ע"א

תרנגול שדרסה על הכלי ולא שברתו ונתגלגל למקום אחר ונשבר שם, איבעיא לרבא אם בתר מעיקרא אזלינן וכהזיקו בגופה ומשלם נזק שלם, או הולכין אחר שבירת הכלי דנעשה על ידי כחו ומשלם חצי נזק, לרבה פשיטא דהולכין בתר מעיקרא ולכן סובר דהזורק כלי ובא אחר ושברו במקל דהשני פטור דשבר כלי שבור.

תרנגול שהיה מחטט בחבל שהיה תלוי בו כלי ונפסק החבל ונפל הכלי ונשבר, לשיטת רבה בתר מעיקרא אזלינן ומשלם נזק שלם על הכלי ורבא איבעיא ליה אם משלם חצי נזק, ואם החבל דבוק בעיסה משלם נזק שלם על החבל, ואם אינו דבוק בעיסה משלם חצי נזק דמשונה הוא לאכול החבל.

חצי נזק צרורות, איבעיא לרבא אם משלם מגופו וכדין דחצי נזק דקרן, או דמשלם מעליה וכדין כל היזק דאורחיה [ועי' ג': דעת רב פפא דמשלם מעליה].

דף י"ח ע"ב

כלבו של ראובן שנטל חררה של שמעון והלך לגדיש ואכל החררה והדליק את הגדיש, אכילת החררה הוי שן ברשות הניזק וחייב נזק שלם, ועל הגדיש אם הניח הגחלת והלך האש והדליק שאר הגדיש חייב על שאר הגדיש כדין צרורות לחכמים חצי נזק לסומכוס נזק שלם ואם שינה באופן הנחת הגחלת לשיטת חכמים דצרורות כאורחיה משלם חצי נזק תלוי באיבעיא דלקמן י"ט. אם יש שינוי לצרורות ומשלם רביע נזק, ולסומכוס לת"ק דברייתא משלם חצי נזק מגופו כיון דהוא משונה הוי קרן, ורבי אלעזר סובר כרבי טרפון דקרן בחצר הניזק משלם נזק שלם, אך משלם מגופו כיון דהוי קרן תם.

איבעיא לחכמים דצרורות משלם חצי נזק אם אחר ג' פעמים משלם נזק שלם וכדין חצי נזק דקרן, לפירוש א' ברש"י הספק הוא בצרורות משונה אם אחר ג' פעמים שוב הוי כאורחיה דצרורות ומשלם חצי נזק, או כיון דשני בצרורות לא הוי תולדה דרגל אלא תולדה דקרן ומשלם נזק שלם כדין מועד דקרן.

סיכומי התוספות

- א. זרק אבן על כלי ובא אחר ושברו חייב.
- ב. ובחבל גרוע וישן פטורעל החבל.
- ג. והיינו כשיטת רבי יוחנן דאשו משום חציו והוה כח כלבו, אך לר"ל דאשו משום ממונו פטור על שאר הגדיש משום דהוי אש דבהמתו.

DO YOU WANT TO BE

יוצא מצות תלמוד תורה

SUMMARIZE

YOUR DAF HAYOMI

IN ABOUT 5 MINUTE

(English)

'ושגנתם' שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך
(קידושין ל')

FROM THE BEGINNING OF

בבא קמא

בארץ ישראל: IN HEBREW OR ENGLISH

0799379634

בחו"ל: IN ENGLISH במערכת קול הלשון

בארה"ב: IN ENGLISH 718-9066400 בשיעורי

דף היומי # 10

באנגליה: IN ENGLISH 7189066400 בשיעורי

דף היומי # 43

האם אתה רוצה לצאת מצות תלמוד תורה

תסכם את הדף במשך 5 דקות

חדש!!! גם באנגלית!

לשמיעה בארץ הקודש

גם בלשון הקודש וגם באנגלית: 0799379634

בחו"ל באנגלית: במערכת קול הלשון

בארה"ב באנגלית: 718-9066400 # 10

בהמה שהטילה גללים לעיסה הוי תולדה דקרון כיון דאין דרכה בכך, ואם הייתה עומדת במקום צר הוי צרורות ותולדה דרגל ולחכמים משלם חצי נזק ולסומכוס נזק שלם.

תרנגול שהושיט ראשו לאויר כלי זכוכית ותקע בו ושברו מחמת הקול, משונה הוא ותולדה דקרון, ואם יש בו זרעים דאורחיה להכניס שם ראשו ולאכול ואורחיה נמי לצעוק שם הוי צרורות כיון דמשברן על ידי כוחו ולחכמים משלם חצי נזק ולסומכוס נזק שלם, וכן סוס שצנף וחמור שנער ושיבר כלים בקולו.

יום ראשון פרשת שלח - י"ג סיון תשע"ו

דף י"ט ע"א

איבעיא בעטה והתיזה צרורות ושברה כלים אם יש שינוי לצרורות לשלם רביע נזק או אין שינוי וכל צרורות משלם חצי נזק דלא מצינו תם דמשלם פחות מחצי נזק.

איבעיא לסומכוס אם כח כוחו ככוחו דמי ומשלם נזק שלם דלא גמיר הלכה למשה מסיני דצרורות כלל, או דגמר הלכה לענין כח כוחו דמשלם חצי נזק.

איבעיא הייתה מהלכת במקום שאי אפשר אלא אם מנתזת ובעטה והתיזה כיון דאי אפשר בלי התזה אורחיה הוא וכצרורות בעלמא הוא ומשלם חצי נזק, או כיון דמחמת ביעוט הוא והוי שינוי ואם יש שינוי לצרורות משלם רביע נזק.

הייתה מהלכת ברשות הרבים והתיזה ברשות הרבים והזיקה שם פטור דצרורות תולדה דרגל הוא ופטור ברשות הרבים, התיזה מרשות הרבים לרשות היחיד חייב כדין צרורות.

דף י"ט ע"ב

כשכשה בזנבה ברשות הרבים ושברה כלים אורחיה הוא ותולדה דרגל ופטור, ואיבעיא בכשכוש יתירא אם הוי משונה ותולדה דקרון.

איבעיא כשכשה באמתה אם הוי תולדה דקרון כיון דיצרא קתקיף, או כיון דאין כוונתה להזיק לא הוי תולדה דקרון.

דליל הקשור ברגל התרנגול, אם זרקו התרנגול ושיבר כלים בשעת זריקתו בעל התרנגול חייב חצי נזק כדין צרורות, אבל בעל הדליל פטור אפילו קשרו, ואם נח ונתקל בו אדם אם היה דליל הפקר בעל התרנגול פטור משום בור דכתיב 'איש בור' דחייב רק אם איש כרה בור המתגלגל, ואם הדליל שייך לבעלים ופשע ולא הצניעו ונקשר מאליו להתרנגול חייב בעל הדליל משום בור".

מזיק דשן הוא דהבהמה מועדת לאכול ולשתות את הראוי לה כגון פירות וירקות ופת, וכן חיה שטרפה בהמה ואכלה בשר, אבל אכלה כסות או כלים הוי משונה ומשלם חצי נזק, וכן חיה שאכלה צלי או פת או בשר שעל השולחן או צבי שאכל בשר.

פרה שאכלה שעורין שהן מאכל חמור וחמור שאכל

כרשינין שהן מאכל פרה כלב שליסק את השמן וחזיר שאכל חתיכה של בשר משלם נזק שלם, אע"ג דאין רגילין בכך הואיל ואורחיהו לאוכלן בשעת הדחק שמיה אכילה אפילו שלא על ידי הדחק.

חמור שאכל פת ולעס הסל עמו משלם גם על הסל נזק שלם דאורחיה ללעוס הסל עם הפת, אבל אם אכל הפת ואחר כך לעס הסל משלם על הסל חצי נזק.

שן חייב רק ברשות הניזק, וברשות הרבים משלם מה שנהנית, כגון מתוך הרחבה או פתח החנות, אכלה מתוך החנות הוי כרשות היחיד וחייב נזק שלם, מצידי הרחבה תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם [ועי' דף כ"א. פירוש אחר].

יום שני פרשת שלח - י"ד סיון תשע"ו

דף כ' ע"א

עז שעלה על חבית לאכול לפת ושברה החבית חייב נזק שלם על הלפת ועל החבית, כיון שדרכה לאכול לפת דרכה גם לעלות על חבית.

בהמה ברשות הרבים ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה או מתוך קופת אדם שהייתה מופשלת לאחוריו, לאילפא חייב משום שן ברשות הניזק, לרבא אינה בכלל רשות הניזק אבל אם קפצה ואכלה על צוארה חייב משום קרן כיון שאין דרכה בכך וחייב חצי נזק.

איבעיא, עמיר המונח ברשות היחיד ובהמה גלגלתו לרשות הרבים ואכלה שם, או בהמה ברשות הניזק ועמיר ברשות הרבים אם הולכין אחר מקום אכילה או מקום שמונח שם האוכל".

משאוי של שחת שעליו ארוכין וראשו אחד בפנים וראשו אחד בחוץ כיון דכשמושך צד אחד נמשך צד השני, אם הבהמה עומדת בפנים חייב גם על החלק שהיה בחוץ ואם הבהמה עומדת בחוץ פטור גם על חלק שהיה בפנים.

אכלה כסות וכלים ברשות הרבים, לרב פטור כיון ששינה במה שהניח כסותו וכליו ברשות הרבים ובא בהמה זו ושינה ואכלם וכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור, לשמואל ורבי יוחנן חייב.

שתי פירות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה לריש לקיש כיון דשינתה ורבצה ברשות הרבים הוי בכלל הפטור דכל המשנה ובא אחר ושינה דפטור, ואינו דומה אכילת כסות וכלים ברשות הרבים דסובר רבי יוחנן דחייב דלפעמים אדם מניחם ברשות הרבים כדי לפוש ולא שינה, [ועי' שיטת רבא כ"ד].

שן פטור ברשות הרבים מנזק שלם אך חייב לשלם מה שנהנית, אכלה שעורין כדי שביעתה נחלקו התנאים והאמוראים אם משלם דמים שהיה מאכילה קשין ותבן או משלם דמי שעורין בזול ולא כשער שבשוק.

דף כ' ע"ב

הדר בחצר חבירו שלא מדעתו, אם החצר לא עשוי

סיכומי התוספות

ד. לתוס' אפילו לא קשרו אלא לא אצנעיה חייב וכדין אבנו סכינא ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה.

ה. לתוס' גם אם לא שייך לבעלים דלא הגביהו ולא קנאו אלא היה במקום מוצנע והניחו במקום התורפה.

ו. לתוס' אם לא אכלה ברשות הניזק פטור, והאיבעיא הוא בפירות ברשות הניזק שהיו מתגלגלין לרשות הרבים ועיכבן בהמה ואכלן.

להשכיר וזה אינו עשוי לשכור הואיל דזה לא נהנה וזה לא חסר פטור, אם עשוי לשכור והחצר עשוי להשכיר חייב דזה נהנה וזה חסר, רב חסדא איבעיא בחצר דאינו עשוי להשכיר והוא עשוי לשכור דזה נהנה וזה לא חסר, לרבי יוחנן פטור [ועי' עוד דף כ"א].¹

המקיף חבירו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה והשניה והשלישית אין מחייבין אותו דלא מהנהו כיון שצד רביעית פתוחה, הקיפו מד' רוחותיו לת"ק חייב גם אם זה נהנה וזה לא חסר פטור כיון דהוא גרם לו עשיית המחיצות, לרבי יוסי פטור דהניקף יכול לומר איני צריך גדר של אבנים ודיי לי בגדר קוצים להבדיל ביננו, אבל אם הניקף גדר הרביעית מגלגלין עליו את הכל דגילה דעתו שרוצה בהגדר.²

הבית והעליה של שניים שנפלו ואין בעל הבית רוצה לתקן ביתו, בעל העליה בונה ויושב בה עד שיתן לו בעל הבית יציאותיו, לת"ק בעל העליה פטור מלשלם שכר דירה לבעל הבית משום דהבית משועבד להעליה, לרבי יהודה חייב להעלות לו שכר משום דמשחיר כתליו של ביתו החדש.

גזבר שנטל אבן או קורה של הקדש לא מעל, נתנה לחבירו הגזבר מעל שהוציא מרשות הקדש, הניחה הגזבר על גבי ארובה שבביתו ולא קבעה בבנין לא מעל עד שידור תחתיה שוה פרוטה³, אפילו אם הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אין צריך להעלות לו שכר דאינו נחשב הנאה דכיון דיש דעת שכינה הוי כדר בחצר חבירו מדעתו.

יום שלישי פרשת שלח - ט"ו סיון תשע"ו

דף כ"א ע"א

הדר בחצר חבירו שלא מדעתו והוא עשוי לשכור ואין החצר עומד להשכיר אין צריך להעלות לו שכר, לרב הונא משום דמהנהו במה שמונע ממנו שד המחרב בית שאין דרים בה, לרב יוסף משום דבית מיושב עם בני אדם רואין מה שצריך לתקן, והחילוק ביניהם הוא בית שבעל הבית מאכסן שם עצים ותבן ואין בני אדם דרים בה.

השוכר בית מראובן ונמצא דהבית של שמעון מעלה שכר לשמעון.

בנה בית על אשפת יתומים אם לפני כן היו יושבין בה אנשים שהיו מעלין שכר ליתומים חייבים דחצר עומד להשכיר.

אכלה מצידי הרחבה משלמת מה שהזיקה דאין דינו כרשות הרבים, לרב היינו אפילו עומדת ברשות הרבים ומחזרת ראשה לצידי הרחבה⁴, ללישנא קמא דשמואל דווקא אם הבהמה עומדת בצידי הרחבה כיון דאין דרך שוורים ללכת שם לא הוי כרשות הרבים אבל עומדת

ברשות הרבים ומחזרת ראשה לצידי רשות הרבים הוי שן ברשות הרבים כיון דאורחה ללכת ברשות הרבים להחזיר ראשה לצידי רשות הרבים.

תנן אכלה מפתח החנות משלמת מה שנהנית, ללישנא קמא דשמואל היינו דעומדת ברשות הרבים ומחזרת ראשה לפתח החנות, ולהסוברים דמחזרת חייב משום שן ברשות היחיד מיירי דנכנסה הבהמה ממבוי גדול למבוי קטן ושם עומד החנות ואין צריכה להחזיר ראשה.

כנס לתוך שלו והניח מקרקעו לבני רשות הרבים ושטח שם פירותיו, ללישנא בתרא לרב פטור דלא היה לו לקרב פירותיו לרשות הרבים ולחייב בעל השור, לשמואל בעל השור פשע וחייב, אע"פ דבהניח קרקעו לבני רשות הרבים ויש שם בור בעל החצר פשע במה שעשה תקלה לבני רשות הרבים, שאני הכא דלא פשע במה שהניח שם פירותיו דאינם תקלה לבני רשות הרבים דאפשר לראותם.

הכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושברו את הכלים ברשות הניזק משלם נזק שלם מפני שהן מועדים לקפוץ והוי תולדה דרגל.

הכלב והגדי שנפלו מראש הגג ושברו כלים, להסוברים דתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב כיון דפשע לענין קפיצה ואם הכלים סמוכים מאוד לכותל ונפלו עליהם לא פשע בקפיצה, ובכותל צר חייב גם למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור משום דפשע גם לענין נפילה.

הכלב והגדי שדלגו ממטה למעלה פטורין מנזק שלם וחייב חצי נזק דמשונה היא⁵, דלגו ממעלה למטה אם דלגו כדרכן חייב נזק שלם, שלא כדרכן דהיינו כלב בקפיצה וגדי שנעץ צפרניו בכותל וירד משונה ומשלם חצי נזק, אדם ותרנגול שדלגו בין למעלה למטה בין מלמטה למעלה חייבין נזק שלם⁶ ⁷.

יום רביעי פרשת שלח - ט"ז סיון תשע"ו

דף כ"ב ע"א

חיוב מזיק 'אש', לרבי יוחנן דהוי כזורק חץ ואינו כשורו ובורו שהזיקו דממונו שהזיק יש בו ממש ושלבת אין בו ממש, לריש לקיש חיוב דאש הוא דהוי כשורו ובורו שהזיקו, ואם אין הגחלת שלו פטור ואינו כחציו שהולך מכחו אבל אש הולכת מאליה⁸.

הוא דתנן דכלב שנטל חררה של אחרים והלך לגדיש והדליק הגדיש דמשלם על הגדיש חצי נזק, אם הניח הגחלת על הגדיש חייב על מקום הגחלת נזק שלם, ועל שאר הגדיש לרבי יוחנן משלם חצי נזק משום דחייב על חציו דכלב מדין צרורות⁹, ולר"ל כיון דחיוב אש הוא משום ממונו ולא משום חציו ואין האש של בעל הכלב

סיכומי התוספות

ז. היינו אם כבר דר אך יכול למונעו לכתחלה, חצר העומד להשכיר והוא אינו עשוי לשכור פטור דלא נהנה דאפילו גירש חבירו מביתו אינו אלא גרמא.

ח. לתוס' גדר בין השדות הוי חסר, רק מיירי בהיקף חיצוני של המקיף.

ט. לתוס' גם אם קבע בבנין לא מעל דשינוי החוזר הוא.

י. ומשלם נזק שלם ודלא כפרש"י במתניתין דמשלם חצי נזק.

יא. לתוס' פטורים לגמרי דאונס הוא.

יב. הפקיד ביתו לשומר ויש שם חש"ו יש ליזהר שלא יקפצו ממטה למעלה וישברו כלים.

יג. לא אמרינן תחלתו בפשיעה ברגל וסופו באונס לשלם בקרן נזק שלם.

יד. למ"ד משום חציו אפילו לא הבעיר האש בעצמו אלא לא שימר גחלתו, ולתוס' למ"ד משום ממונו היינו כממונו וחייב גם אם אין הגחלת שלו.

טו. לתוס' אם זרק הגחלת שמא פטור על שאר הגדיש אם כח כחו לאו ככחו.

אינו חייב על כל הגדיש¹⁰, ומתנתינן דחייב על הגדיש חצי נזק היינו שזרקו על הגדיש וחייב רק על מקום הגחלת חצי נזק או משום צרורות או משום דמשונה היא.

הא דתנן גמל טעון פשתן ועבר ברשות הרבים נכנסה פשתנו לתוך החנות ודלקו בנרו של חנוני והדליק את הבירה בעל גמל חייב, דלא היה לו לטעון עליה כל כך עד שתכנס לחנות, לרבי יוחנן חייב משום דכל הבירה חציו דגמל הוא, לר"ל חייב רק אם הגמל עובר בפני כל הבירה ומסכסכו, הניח חנוני נרו מבחוץ חנוני חייב, לר"ל דמיירי במסכסכו היינו דעמדה להטיל מימיה דאנוס הוא אבל אם לא הייתה אנוסה כיון דבעל הגמל חייב בסכסכה וקל וחומר בעמדה¹¹.

דף כ"ב ע"ב

המדליק את הגדיש והיה גדי ועבד סמוך לו ונשרף עמו חייב על הגדי והגדיש, ולא אמרינן שהיה לו לגדי לברוח שהרי אין לו דעת¹², ופטור על העבד שהיה לו לברוח, עבד כפות לו פטור על הגדי כיון דחייב מיתה על העבד וקם ליה בדרכה מיניה, אפילו עבד של אחד והגדי של אחר¹³, ולר"ל היינו דווקא אם הצית בגופו של עבד דהרגו אבל אם הצית הגדיש חייב על הגדי דאינו חייב על מיתת העבד דאשו משום ממזנו, ואינו נפטר על הגדי.

השולח בעירה ביד חרש שוטה וקטן והיזק פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים למ"ד אשו משום ממזנו דווקא אם מסר לו גחלת שאינו מזומן להיזק, ולמ"ד אשו משום חציו פטור אפילו אם מסר לו שלהבת דחציו דחרש הן, אבל אם מסר לו גם עצים יבשים קטנים ודקים ונר חייב דפושע הוא.

'כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש וכו' שלם ישלם המבעיר את הבערה' משמע דגם אם לא הדליק גדישו של חבירו אלא האש יצא משלו מעצמו ואפילו הכי התורה קראו מבעיר משום דאשו משום חציו.

יום השישי פרשת שלח - י"ז סיון תשע"ז

דף כ"ג ע"א

טמון דפטור באש, למ"ד אשו משום חציו היינו רק באופן דכלו לו חציו בשעה שהדליק האש וכגון שנפלה הגדר אחר שהדליק האש דגם למ"ד אשו משום חציו בכה"ג חייב רק משום אשו דממונו, אבל באופן דאשו משום חציו חייב בטמון כדין אדם המזיק.

אשו ששרף יד של אדם, למ"ד אשו משום חציו חייב ד' דברים דפשיעה הוא, ואינו חייב בבושת דלא נתכוון לכך.

מסקנת הסוגיא, לרבי יוחנן אשו משום חציו לר"ל משום ממזנו, נפק"מ דלרבי יוחנן חייב משום אדם המזיק באופן דלא כלו לו חציו, וחייב על ד' דברים ועל טמון ועל חציו

דבהמתו, ובאופן דכלו לו חציו מודה דחייב משום אשו דממונו ופטור על הנ"ל.

הכלב שנטל חררה שעליה גחלת והלך לגדיש והדליקו, בעל הגחלת פטור אם נעל דלתות ביתו יפה והכלב חתר הדלת והוציאה דבעל הגחלת אנוס הוא, ובעל הכלב חייב נזק שלם דאינו משונה דסתם דלתות חתורות הן אצל הכלב.

דף כ"ג ע"ב

ממה דתנן דכלב שנטל חררה ואכלה דחייב על החררה כשאכלה בגדישו של בעל החררה, שמעינן דפי פרתו של מזיק האוכלת בחצר הניזק כחצר הניזק הוא והוי בכלל ובער בשדה אחר.

נטל נחש בידו והגיע פיו ליד חבירו עד שנשכו ומת, לרבי יהודה ארס נחש בין שיניו עומד לפיכך משיך בסייף שהוא הרגו והנחש פטור, לחכמים משיך פטור דנחש מקיא הארס מעצמו, והנחש בסקילה.

הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו שורו של בעל הבית ומת, השור חייב סקילה והבעל הבית פטור מן הכופר דאומר לו למה נכנסת לרשותי.

רב יוסף שלח אביי להזהיר בעליהם של עזים שהיו נכנסים ומפסידים ברשותו, אביי אמר שבעלי העזים יכולים לטעון שעל רב יוסף מוטל לגדור שדהו, ואין חייב על שן אלא כשגדר הניזק שדהו וחתרה הבהמה ונכנסה או כשנפלה הגדר¹⁴.

עזים של קצבים העומדים לשחטן ביום השוק שמפסידין לאחרים אפילו ברשות הרבים, מתרין בעליהן ב' או ג' פעמים, ואם אינם שומעים שוחטים הבהמות ומוכרים הבשר¹⁵.

יום שישי פרשת שלח - י"ח סיון תשע"ז

דף כ"ד ע"א

מועד, לשיטת רבי יהודה ורבי יוסי היינו שנגח ג' נגיחות בג' ימים דכתיב 'כי נודע דשור נגח הוא מתמול שלשום ולא ישמרנו בעליו' אבל אם קירב נגיחותיו ביום אחד אינו מועד כדמצינו בזבה דלא נעשה זבה אלא אם ראה בג' ימים, לר"מ ור"ש כל שנגח ג' נגיחות אפילו ביום אחד נעשה מועד דאם התורה מחייב נזק שלם בהרחיק נגיחותיו בג' ימים ק"ו בקירב נגיחותיו, וכדמצינו בזב דנעשה זב בג' ראיות אפילו תוך ג' ימים, והא דאין זבה נעשה זבה בג' ראיות תוך ג' ימים מכח קל וחומר דאם נעשה זבה בריחקה ראיותיה קל וחומר בקירבה ראיותיה, היינו מכח גזירת הכתוב.

מועד חוזר להיות תם, לרבי יהודה ורבי שמעון משרואה שוורים בשלשה ימים ואינו נוגח, לר"מ ורבי יוסי כל שיהו התינוקות ממשמשין בו ואינו נוגח¹⁶.

סיכומי התוספות

טז. ופטור על אש דכלבו.

יז. וגם החנוני חייב.

יח. לרשב"ם רק בגדי כפות.

יט. לרבא רק ברודף דחייב מיתה כלפי כל אחד אבל סתם קלב"מ ממון לזה ומיתה לזה חייב.

כ. לר"ף הלכה כרב יוסף.

כא. דוקא אם עומדים לשחיטה.

כב. ומנהי חזרה בכה"ג אפילו ביום אחד אבל מניעה מג' נגיחות ביום אחד לא מהני.

רב נחמן אמר רב אדא בר אהבה הלכה כרבי יוסי דנימוקו [טעמיו וראיותיו] עמו דמועד היינו בג' נגיחות בג' ימים, וחוזר ונעשה תם שיהו התינוקות ממשמשינו בו ואינו נוגח.

איבעיא, אם הא דבעינן ג' נגיחות בג' ימים אם היינו כדי ליעד השור דאינו מועד בלאו הכי ולכן אם יבאו ג' כתי עדים ביום אחד שנגח בג' ימים מהני, או דבעינן ג' ימים ליעד בעל השור ולכן אם יבואו ג' כתי עדים ביום אחד שנגח בג' ימים לא מהני.

אין השור נעשה מועד עד שיעידו בו בפני בעלים ובפני בית דין דכתיב 'והועד בבעליו' ואין עדות אלא בבית דין.

דף כ"ד ע"ב

העידוהו שנים על נגיחה ראשונה ושנים על נגיחה שניה ושנים על נגיחה שלישית, הרי הן ג' עדיות נפרדות ואם בטלה אחת מהם לא בטלו השתיים ומשלם הבעלים חצי נזק, אבל הן עדות אחת להזמה דעל ידי שלשתן הוא מועד ואם נמצאת אחת מן הכתות זוממות הם פטורים שאין העדים משלמין עד שיזומו כולם, ואם נמצאו כולם זוממים דנמצא דרצו לעשותו מועד בנגיחה שלישית כולן חייבין לשלם חצי נזק של חלק של העדאה דנגיחה השלישית, ועדים האחרונים שהעידו שנגח נגיחה שלישית והוזמו משלמים חצי נזק של חלק התמות.

הש"ס מוכיח דג' נגיחות בג' ימים הוא ליעוד תורא ומהני אם באו הג' כתות בבת אחת בבית דין, ממה דתני בברייתא דג' כתות נעשו עדות אחת להזמה דעל כרחק באו ליעודי תורא ולחייב הבעלים נזק שלם דבאו בבת אחת להעיד וידעו זה בזה, או שהכירו בעל השור ולא הכירו איזה שור נגח דבעל כרחק לא באו לחייב חצי נזק כיון דתם אינו משתלם אלא מגופו.

המשסה כלבו של חבירו בחבירו, המשסה פטור דגרמא בנזקין הוא, ואיבעיא אם בעל הכלב חייב משום דלא שמר כלבו, ואם תמצא לומר דחייב היינו דווקא אם שיסה המשסה באחרים אבל אם נשך המשסה פטור דכל המשנה ובא אחר ושינה הבעלים פטור, אף אם בעטה בהמה מהלכת בבהמה רבוצה חייב ואינו בכלל כל המשנה ובא אחר ושינה דמכל מקום אין לו רשות לבעוט.

שבת קודש פרשת שלח - י"ט סיון תשע"ו

דף כ"ה ע"א

לרבי טרפון קרן ברשות הניזק משלם נזק שלם, מקל וחומר דמה שן ורגל שפטורים ברשות הרבים חייבין בחצר הניזק נזק שלם קרן שחייב ברשות הרבים חצי נזק אינו דין שמשלם ברשות הניזק נזק שלם, לחכמים תם משלם חצי נזק דאי אפשר ללמוד מקל וחומר מקרן ברשות הרבים שהרי קרן ברשות הרבים משלם חצי נזק ודיו להחמור שיהא לו אותו דין של הקל דילפינן מיניה, ולרבי טרפון במקום דמפרך קל וחומר לא אמרינן דיו.

שכבת זרע של זב, לרבי אליעזר מטמא במגע ככל טומאת קרי ולא במשא כדין טומאת זב, לרבי יהושע מטמא במשא לפי שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה, ותנא דברייתא סבר דמטמא במשא גם בלי צחצוחי זיבה מכח קל וחומר דמה רוק דאינו מטמא באדם טהור מטמא טומאת זב קרי שמשלם באדם שאינו זב אינו דין שיטמא טומאת זיבה.

דף כ"ה ע"ב

מפץ של קנים מטמא טומאת שרץ קל וחומר מטומאת זב, דמה פכין קטנים שפיהן צר אינו מטמא בזב מטמא במפץ, שרץ שמשלם בפכין קטנים אינו דין שמשלם במפץ.

מפץ של קנים מטמא טומאת מת אע"ג דאינו בכלל בגד או כלי עץ דילפינן מגזירה שוה מטומאת שרץ.

גזירה שוה למדין אם התיבות מופנין ואין צריכין אותם לגופן, אם מופנה רק מצד אחד של הגזירה שוה ולא משני צדדים נחלקו אם למדין ומשיבין על הגזירה שוה אם יש מה להשיב עליו.

נחלקו בדבר הנלמד מגזירה שוה אם יש לו הדינים של המקור שממנו נלמד, או שמקבל דיני הפרשה שנכנס אליה.

מפץ טומאת מת טמא שבעה ימים, אע"פ דילפינן ליה מגזירה שוה מטומאת שרץ דטמא רק עד הערב, דכתיב בטמא מת 'וכבסתם בגדיכם ביום השביעי' כל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהיו פחותין משבעה.

יום ראשון פרשת קרח - כ' סיון תשע"ו

דף כ"ז ע"א

שן ורגל חייב ברשות הניזק נזק שלם ולא ילפינן מקרן דחייב ברשות הרבים ואינה חייבת ברשות הניזק אלא חצי נזק קל וחומר לשן ורגל דפטור ברשות הרבים דאינה חייבת ברשות הניזק אלא חצי נזק, דכתיב בשן ורגל 'ישלם' דמשמע תשלומים מעליא.

קרן ברשות הרבים חייב ולא ילפינן קל וחומר משן ורגל דפטור, דכתיב 'יחצון' והוא יתור לדרוש דאין חצי נזק חלוק לא ברשות הרבים ולא ברשות היחיד.

אדם פטור מכופר ולא ילפינן משור דחייב אף על פי שאינו חייב ד' דברים ק"ו אדם דחייב ד' דברים, דכתיב בחיוב כופר 'ככל אשר יושת עליו' ולא על האדם.

שור אינו חייב בד' דברים ולא ילפינן מאדם דפטור מכופר וחייב בד' דברים ק"ו שור דחייב כופר, דכתיב 'איש בעמיתו' דמשמע ולא שור בעמיתו.

רגל שדרסה על גבי תינוק בחצר הניזק משלם כופר.

הכניס שורו לחצר הניזק שלא ברשות ונגח לבעל הבית ומת, השור בסקילה, לרבי טרפון הבעלים משלם כופר שלם אפילו בתם, קל וחומר מרגל דמה רגל דפטור מכופר ברשות הרבים וחייב כופר שלם ברשות הניזק קרן שחייב חצי כופר ברשות הרבים אינו דין שחייב כופר שלם ברשות הניזק [ומכח ק"ו זו הוכיח הש"ס דיש כופר ברגל].

דף כ"ז ע"ב

אדם מועד לעולם אפילו בשוגג וישן ואונס, מיתור דכתיב 'פצע תחת פצע', ואם סימא עינו חייב רק נזק ולא ד' דברים דאינו חייב אלא במזיד או קרוב למזיד דכתיב בחיובם 'כי יריבון אנשים'.

היתה אבן מונחת לו בחיקו ולא הכיר בה ועמד ונפלה לענין נזקין חייב דאדם מועד לעולם, ופטור מד' דברים דלא פשע, לענין שבת פטור דלא נתכוון לעשות מלאכה ולא הוי מלאכת מחשבת, נפל על אדם ומת פטור מגלות דאינו חייב אלא היה לו ידיעה מעיקרא, נפלה על עבדו וסימאה

עינו לת"ק יוצא לחירות לרשב"ג אינו יוצא לחירות דכתיב 'ושיחתה' עד שיתכוון.

היתה אבן בחיקו והכיר בה ושכחה ועמד ונפלה חייב בנזקין ופטור מד' דברים כיון דשכח לא הוי פשיעה, חייב בגלות כיון שהיה לו ידיעה, לענין שבת פטור, לענין עבד תלוי בפלוגתת רשב"ג וחכמים.

נתכוין לזרוק שתים זרק ארבע לענין נזקין חייב, לענין ד' דברים שבת וגלות פטור, ועבד כנ"ל.

נתכוין לזרוק ד' זרק ח' לענין נזקין חייב, לענין ד' דברים וגלות פטור, לענין שבת אם אמר כל מקום שתרצה תנוח חייב, לענין עבד כנ"ל.

זרק בעל כלי כלי מראש הגג ובא אחר ושברו במקל לרבה פטור שהרי סופו לישבר²².

זרק מזיק כלי של אחר והיו תחתיו כרים וכסתות ובא אחר וסלקו או קדם הוא עצמו וסלקן הזורק פטור דלא היה עומד לישבר מזריקתו, והמסלק הכרים פטור משום דגרמא בנזקין הוא²³.

זרק תינוק מראש הגג ובא אחר וקיבלו בסייף לחכמים פטור דכתיב 'כי יכה גפוש אדם' דבעינן שיכה כל הגפוש, לרבי יהודה בן בתירא חייב דקירב מיתתו ופירוש הקרא הוא דחייב גם על כל דהוא גפוש, בא שור המועד וקבלו בקרניו ומת לת"ק דכופר הוא דמי ניזק פטור דאין לו דמים, לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא דכופר הוא דמי מזיק חייב.

יום שני פרשת קרח - כ"א סיון תשע"ו

דף כ"ז ע"א

נפל מן הגג ברוח מצויה ונתקע באשה חייב בד' דברים ולא בבושת דאינו חייב בבושת עד שמכוין ואם נתהפך לאחר שנפל חייב על הבושת כיון שנתכוין להזיק אע"פ דלא נתכוין לבייש, וביבמתו לא קנה כיון דלא נתכוין לביאה.

הניח גחלת על לבו או עבדו ומת פטור שהיה לו לסלקה וכן דחפו לתוך האור או המים ויכול לעלות משם ומת, ואם אינו יכול לעלות משם ומת חייב, הניחו על בגדו או שורו ונשרף חייב.

פרק המניח

אין הולכין במזון אחר רוב, לכן במקום שרובם קורין כד כד וחבית חבית ויש שקורין לחבית כד ולכד חבית ביד המוכר לתת לו איזה שירצה והולכים אחר המוחזק²⁴.

דף כ"ז ע"ב

המניח כד ברשות הרבים ובא אחר נתקל בה ושברה, לעולא פטור דאין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים²⁵ ואם הוזק

בה בעל החבית חייב בנזקו, לרב הנתקל חייב אבל בממלא רשות הרבים כולה חביות פטור אפילו שברו בידים ואם הוזק בו בעל הכד פטור מנזקו ואם נתקל בה בעל הכד חייב בנזקו, לשמואל הנתקל פטור באפילה, לרבי יוחנן פטור בקרן זוית²⁶.

נתקל בכד בקרן זוית הסמוכה לבית הבד ושברו לכו"ע חייב בנזקו כיון שמנהגם היה להניח שם כדיהן מוטל עליו להתבונן.

מנהג דיינין לגבות מן הבוועט את חבירו בארכובתו ג' סלעים ולבעיטה ברגל ה', הכהו עם אוכף של חמור י"ג, ואין גובין קנסות בבבל.

עביד איניש דינא לנפשיה במקום פסידא כגון אם אחד השקה שדותיו ביומו שהמים היה מיועד להשקות שדות חבירו דאם ימתין עד שילך לבית דין יפסיד דאינו יודע כמה השקה או שמא יכלו המים, ובמקום דליכא פסידא לרב יהודה לא עביד דינא לנפשיה ולרב נחמן עביד.

יום שלישי פרשת קרח - כ"ב סיון תשע"ו

דף כ"ח ע"א

בן בג בג אומר אל תיכנס לחצר חברך בגניבה ובסתר ליטול את שלך שלא ברשות שלא תראה עליו כגנב, אלא קח אותה בחזקה ואמור לו שלי אני נוטל דסובר דעביד איניש דינא לנפשיה²⁷, ולרב יהודה דלא עביד איניש דינא לנפשיה במקום דליכא פסידא בן בג בג דעת יחידאה הוא וחכמים חולקים עליו.

שור שעלה על גבי חבירו להרגו ובא בעל התחתון ושטם את שלו ונפל עליון ומת פטור, לפי רב יהודה דלא עביד דינא לנפשיה דווקא בתם דאיכא פסידא דאם היה הולך לבית דין ולא שומטו היה מת ואינו גובה אלא חצי נזק, ולפי רב נחמן מיירי גם במועד דאפילו מת וגובה נזק שלם בבית דין מותר לעשות דין לעצמו גם שלא במקום פסידא, ואם דחפו חייב גם בתם שהיה לו לשמטו.

הממלא חצר חבירו כדי יין ושמן בעל החצר משבר ויוצא משבר ונכנס, ולפי רב יהודה היינו רק במקום פסידא כגון שבעל החביות טען שהחצר שלו ובעל החצר צריך להביא שטר מכירה שקנאה והשטר נמצאת בתוך החצר²⁸.

נרצע שהגיע יובל וכלו לו ימיו ורבו מסרב בו לצאת וחבל ועשה בו חבורה פטור, ולרב יהודה דווקא במקום הפסד כגון בעבד גנב, או להפרישו מאיסור כגון שמסר לו שפחה כנענית דרשאי להלקותו.

הממלא רשות הרבים כולה חביות מותר להעובר שם לשוברם במקום פסידא לכולי עלמא ואם זה ששברן הוזק בהם בעל החביות פטור מנזקיו²⁹.

'כי ינצו אנשים וכו' וקרבה אשת האחד להציל את אישה

סיכומי התוספות

כג. ורבה מספק"ל בדף י"ז-י"ח.

כד. לרי"ף למאן דדאין דינא דגרמי חייב.

כה. אע"פ שהלוקח נתן דמים והתנה שיתן לו חבית יכול ליתן לו כד באופן שאין הדמים מודיעים, וכן אם הקנה לו בסודר כד יכול הלוקח לומר לא אתן לך דמים עד שתתן לי חבית.

כו. אבל בהמה עיניו למטה ומתבונן.

כז. ואין אדם מועד באונס גמור.

כח. ובמקום דליכא פסידא מותר ליכנס לביתו שלא ברשות.

כט. ולא טרחוהו לסדרן זה על זה אבל בשור שעלה על גב שור היה לו לשומטו דאין זה טירחא יותר מדחיפה.

ל. לתוס' ליכא פסידא דבר"ה יכול להקיף ורק לרב נחמן מותר לשברם.

מיד מכהו ושלחה ידה והחזיקה במבושיו וקצותה את כפה' היינו דמי בושת, ורק כשהיה אפשר להציל על ידי דבר אחר אבל אם אינה יכולה להציל נעשה ידה כשליח ב"ד ומותר ופטורה דעביד איניש דינא לנפשיה במקום פסידא דבעלה מוכה כל שעה.

הרי שהייתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו נטלה ונתן להם מן הצד אינו בידו להחליף הדרך ולעכבם מלילך בדרך הראשון מדין עביד איניש דינא לנפשיה, לרב זביד משמיה דרבא גזירה שמא יתן להם דרך עקלתון, לרב משרשיא רק אם נתן להם דרך עקלתון, לרב אשי דכל דרך שנתן דרך עקלתון הוא דקרובה לזה ורחוקה לזה, ועם כל זה הדרך החדשה שנתן אינו יכול לעכבם דאינו יכול לקלקל דרך שהחזיקו בו רבים.

בעל הבית שהניח פאה מצד אחד ובאו עניים ונטלו מצד אחר יכול לעכבם מלקחת הפאה הראשון שהניח מדין עביד איניש דינא לנפשיה, ואף על פי כן פטור מן המעשר וכדתניא דהמפקיר את כרמו והשכים בבוקר ובצרו חייב בפרט בעוללות בשכחה בפאה ופטור מן המעשר דכל הפקר כל דהוא פטור מן המעשר^ל.

דף כ"ח ע"ב

'ונפל שמה שור או חמור' שור למעט אדם חמור למעט כלים, לכן נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו חמור וכליו ונתקרו עייב על הבהמה ופטור על הכלים, וכן אבנו סכינינו ומשאו שהניחן ברשות הרבים והזיקו חייב מדין בור ופטור על הכלים, ורבי יהודה מחייב על נזקי כלים בבור.

נשברה כדו ברשות הרבים והוחלק אחד במים או שלקה בחרסית לרב אם לא הפקירם חייב משום שור דממונו הוא ולכן אם נטנפו כליו במים או שנשברו בהן חייב [דאין חיובו משום בור דפטור על הכלים דבור שחייבה התורה היינו הפקיר רשותו ובורו], אבל אם הוא עצמו הוחלק והזק בקרקע עולם פטור דממונו גרמא בעלמא הוא, לשמואל גם אם לא הפקירו חייב משום בור ולא משום ממונו ופטור על הכלים [דבור שחייבה עליו תורה היינו אפילו הפקיר רשותו ולא בורו], וחייב על נזקי גופו דמה דפטרה תורה אם נפל אדם בבור היינו אם מת אבל ניזק בו חייב, אפילו אם ניזק בקרקע עולם דסבר בור שחייבה התורה היינו להבלו וכל שכן לחבטו.

נתקל בקרקע וניזק באבן לפי רבי נתן בעל האבן חייב כשם דסובר דשור שדחף שור חבירו לבור דאם ליכא לאשתלומי מהשור משתלם מבעל הבור אע"פ שהוא לא גרם התקלה כיון דניזק בבורו, ללישנא קמא ר' אלעזר סובר דנתקל בקרקע וניזק באבן פטור ודלא כרבי נתן, וללישנא בתרא ס"ל כרבי נתן^ל.

ובאין מתכוין פטור, משמע דלרבי מאיר חייב גם באין מתכוין.

לרבה במתכוין להורידה מעל כתפיו ונתקל דנתקל פושע, אבל נימוחה הכד מעצמו על כתיפו פטור דאונס הוא, ולר"מ חייב אע"פ דאונס הוא.

אביי הקשה על שיטת רבה דר"מ אינו מחייב על בור הנעשה באונס שהרי פטור בקנקנים שהניחן בראש גגו לנגבן ונפלו ברוח שאינה מצויה.

לאביי ורבי אלעזר ורבי יוחנן לרבי יהודה נתקל לאו פושע ואינו חייב אלא במתכוין לשבור כדו, ולר"מ נתקל פושע הוא דאיבעי ליה לעיוני.

נפל גמלו והזיק בשעת נפילה אם נתקל משום שהעבירו במקום שגדל הנהר וכסה עין הדרך ויש דרך אחרת בעל הגמל פושע הוא, ואם אין דרך אחרת אונס הוא ופטור גם לר"מ, אם הלך בדרך יבשה ונתקל בעל הגמל ונתקל בו גמלו לר"מ דנתקל פושע חייב גם משום היזק דגמלו ולרבי יהודה דנתקל לאו פושע פטור.

נשברה כדו באונס או נפל גמלו ולא העמידו והפקיר נזקיו לר"מ חייב דבור שחייבה עליו תורה היינו ברשות הרבים דהפקר הוא, ולרבי יהודה לאביי ורבי אלעזר פטור דבור שחייבה עליו תורה היינו דהפקיר רשותו ולא בורו, ואם לא הפקירן חייב, ולרבי יוחנן רבי יהודה סובר דמפקיר נזקיו פטור רק אחר נפילת אונס.

דף כ"ט ע"ב

לרבי ישמעאל שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאו הכתוב כאילו הן ברשותו כדי שיהא חייב עליו בור ברשות הרבים וחמץ משש שעות ולמעלה אע"פ דאסור בהנאה.

ההופך את הגלל ברשות הרבים והזק בהן אחר חייב בנזקו לרבי אלעזר רק אם נתכוון לזכות בה אפילו לא הגביהו ג' טפחים למ"ד הבטה בהפקר קנה^ל, למסקנת הש"ס משום דסובר בור ברשות הרבים פטור דלא חייבו תורה אלא בבור שלו ולכן המפקיר נזקיו פטור, ולרבי יוחנן דהמפקיר נזקיו חייב אם הגביהו למעלה מג' הוה כמוצא בור מגולה וטממה וחזר וחפרה דנסתלקו מעשה ראשון ונעשה הוא בעל הבור אפילו אם לא נתכוון לקנותו, ואם הפכה פחות מג' וחזר והניחו באותו מקום ולא נתכוון לקנותו הוה כמוצא בור מגולה וכסהו וחזר וגילהו דלא אסתלק מעשה ראשון.

המצניע את הקוץ והזכוכית ברשות הרבים הגודר גדרו בקוצים והזק בהן אחר חייב בנזקו, דווקא אם ראשי קוצותיה ברשות הרבים אבל מצמצן לתוך שלו פטור לפי שאין דרכן של בני אדם להתחכך בכתלים.

יום חמישי פרשת קרח - כ"ד סיון תשע"ו

דף ל' ע"א

השופך מים ברשות הרבים והזק בהן אחר חייב בנזקו,

יום רביעי פרשת קרח - כ"ג סיון תשע"ו

דף כ"ט ע"א

תנן לרבי יהודה נשברה כדו בר"ה חייב היינו במתכוין

סיכומי התוספות

לא. לתוס' כיון דמתחלה היתה פאה גמורה ופאה פטורה מן המעשר ולא מטעם דהיו הפקר שהרי קי"ל כהלל דהפקר לעניים לאו הפקר הוא. לב. נתקל באבן וניזק בקרקע פטור דקרקע עולם הזיקתו, ובסוגיין לשמואל דהוחלק במים וניזק בקרקע דחייב היינו דווקא בקרקע שהמים נשפך שם דהוה כקרקע הבור.

לג. או שהיה בכליו או שהגביהו בידו.

אפילו בימות הגשמים דיש רשות חכמים לקלח שופכין ולהשליך זבל לרשות הרבים אם הזיקו חייב לשלם.

לרב דבור שלא הפקירו חייב משום שור השופך מים ברשות הרבים חייב אם נטנפו כליו, אבל הוא עצמו שהוחלק פטור משום דקרקע עולם הזיקתו, ואם לא תמו המים רפשו הוא דמזיק ולא הוה קרקע עולם וחייב גם על נזקי גופו.

המצניע את הקוץ והזכוכית והגודר גדרו בקוצים והיו ראשי קוצותיה ברשות הרבים וגדר שנפל לרשות הרבים והוזקו בהן אחרים חייב בנזקו, אבל אם צמצם לתוך שלו פטור לפי שאין דרכן של בני אדם להתחכך בכתלים.

המצניע קוצותיו וזכוכיותיו לתוך כותל של חבירו ובעל הכותל סתר כותלו והזיק ברשות הרבים בכותל רעוע המצניע חייב דהוה ליה לאסוקי אדעתיה שכותל זה עומד לסותרו, ובכותל בריא בעל הכותל חייב.

המכסה בורו בדליו של חבירו ובא בעל הדלי ונטלו בעל הבור חייב אף על פי שלא הודיע לבעל הבור שנטל דליו.

חסידיהם הראשונים היו מצניעים קוצותיהם וזכוכיותיהם בתוך שדותין ומעמיקין להן ג' טפחים כדי שלא יעכב המחרישה, רב ששת שרפן, רבא השליכן לחידקל.

הרוצה להיות חסיד לרב יהודה ירחיק עצמו מלהזיק, לרבא יקיים מה שכתוב במסכת אבות, ויש אומרים יקיים דברי ברכות.

בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לרשות הרבים שירקבו התבן והקש ונעשים זבל לשדות וכרמים וכל שלושים יום רשאי להניחם שם שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ ואם הזיקו לחכמים חייב לשלם לרבי יהודה פטור, ושלא בשעת הוצאת זבלים מודה רבי יהודה דחייב, ולרב אשי רק זבל מותר להוציא אבל תבן וקש שעדיין לא נעשו זבל דהם קשים ומחליקין אסור.

דף ל' ע"ב

המוציא תבן וקש לרשות הרבים כל הקודם בהם זכה, לרב בין בגופן בין בשבחן דקנסו גופן משום שבחן, לזעירי זכה רק במה שהשביח ברשות הרבים, ודווקא בדבר שיש בו שבח קנסו גופו משום ממנו אבל גלל שאין בו שבח לא קנסו.

שטר שכתוב בו שלוח ברבית קונסין אותו לר"מ אינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית, לחכמים גובה את הקרן ולא את הרבית⁷, לרב דקנסו גוף התבן והקש משום שבח היינו משום דהקרן עתיד להזיק משא"כ בהלוואה ברבית דהקרן בהתר הוא לא קנסו, ולזעירי דלא קנסו קרן משום שבח מודה לר"מ דבשעת כתיבת ההלוואה כבר עבר על לא תשימון וקנסו הקרן אבל במוצא תבן וקש דאפשר דלא יזיק ולא קנסו.

איבעיא לרב דקנסו גופו משום שבחו אם קנסו לאלתר או רק אחר שהשביחו.

תנן המוציא תבנו וקשו לר"ה לזבלים והוזק בהן אחר חייב בנזקו וכל הקודם בהן זכה ואסורין משום גזל, רשב"ג אומר כל המקלקלין בר"ה והזיקו חייבין לשלם

וכל הקודם בהן זכה ומותרין משום גזל, לפי זעירי לת"ק כל הקודם זכה בשבחן, וגופן אסורין משום גזל, ולרשב"ג אפילו בגופן כל הקודם בהן זכה, לרב גם לת"ק קנסו גופן משום שבחן אבל אין מורין לכתחילה לתפוס הגוף אלא אומרים לו דאסור משום גזל לרשב"ג מורין בו לכתחילה, וכן פסק רב אדא בר אהבה ולר"ה אין מורין כן אלא אם התרו הבעלים כמה פעמים.

יום שישי פרשת קרח - כ"ה סיון תשע"ו

דף ל"א ע"א

שני קדרים שהיו מהלכין זה אחר זה ונתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון הראשון חייב בנזקי השני, לר"מ משום נתקל פושע, לחכמים דנתקל לאו פושע לרבי יוחנן ששהה בנפילתו כדי לעמוד ולא עמד אבל אם לא שהה בנפילתו כדי לעמוד פטור ואינו חייב בכה"ג להזהיר דטרוד בנפילתו, לרב נחמן בר יצחק אפילו אם לא היה לו לעמוד מכל מקום היה לו להזהיר.

היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה חבית בקורה פטור שלשניהם רשות להלך ובעל הקורה הלך כדרכו ובעל החבית מיהר ללכת, ואם עמד בעל הקורה לפוש דאין רשות הרבים עשויה לכך חייב, ואם עמד לתקן הקורה על כתיפו כדרך נושאי משאוי לרבי יוחנן פטור לרב נחמן בר יצחק חייב אע"פ שמותר לעמוד מכל מקום היה לו להזהיר.

הקדרין והזגנים שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון והשלישי בשני ראשון חייב בנזקי שני ושני חייב בנזקי שלישי, לרבי יוחנן רק כשהיה להם לעמוד ואם לא עמדו והזהירו פטורים לרב נחמן בר יצחק גם אם לא היו יכולים לעמוד חייבים שעליהם להזהיר.

נתקל ראשון ונפל ונתקל השני בראשון, ונתקל שלישי בשני, ללישנא קמא דרבא ראשון חייב בנזק הנעשה על ידי גופו מדין אדם המזיק דגם חכמים מודים לר"מ דנתקל פושע וחייב בין הוזק השני בגופו או בממונו, והראשון חייב על נזק הנעשה ע"י ממנו מדין בור אפילו אם הפקירו דהוה כריית פשיעה וחייב אם הוזק השני בגופו, והשני הוה נפילת אונס מ"מ חייב בנזק הנעשה על ידי גופו משום שהיה לו לעמוד ופטור על נזק הנעשה על ידי ממנו דהוה כריית אונס ואם הפקירו פטור דהו"ל הפקיר נכסיו אחר נפילת אונס, ללישנא תנינא דרבא נתקל לאו פושע וראשון חייב בנזק הנעשה על ידי גופו משום אדם המזיק שלא עמד ופטור על היזק הנעשה על ידי ממנו, והשני חייב על נזק הנעשה על ידי גופו משום בור, למסקנת הש"ס הוא כלישנא קמא דרבא.

אם נפלו כולם מחמת הראשון חייב בנזקי כולם לרב פפא כגון שהיה מושלך וממלאה כל מעבר הדרך שנפל כולם עליו, לרב זביד דווקא כשהיה מושלך באלכסון.

סיכומי התוספות

לד. ולא נפסלו העדים דלא משמע להו דהעדים מצווים בלא תשימון.